

Szerkesztőségi iroda:

R.-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénzes- hirdetésény-, nyilvántér- és felzárómlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe ítsor terfoglata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvántér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzezszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A tanodai új iskolai év kezdete.

Holnap új év kezdete a tanodákban.

Megyénk városi tanintézetei — két havi szünet után — szintén benépesedve, újból kezdett szorgalom munkájának lesznek felszentelt színterei.

Legyen üdvözölve az új év; legyenek üdvözölve a tanfériak, kik az ifju nemzedék továbbképzésére hivatvák; legyen üdvözölve a tanulni vágyó ifjak mindenike.

Szívünköl óhajtjuk, hogy az ez évi munkáságukhoz fűzött szép remények mindenikre nézve kielégítse a várakozást.

Ez attól is függ, hogy miként oldják meg feladataikat a tanerők: — de függ leginkább attól, hogy a tanuló ifjak minő tehetséggel és szorgalommal igyekeznek magukévá tenni a velök közleendő ismereteket?

Örömet feltezzük, hogy a tanuló ifjak — legalább nagyobb részben és a felsőbb osztályokban — bírnak annyi tehetséggel, mennyi tudományos pályán haladásukhoz elegendő.

De szorgalmukat illetőleg, bizonyos tapasztalatok után s áhálánosságban — vannak némi nyugtalanító észrevételeink, melyeket szabad legyen ajánlanunk a tanár urak becses figyelmébe.

Szorgalommal — régi igazság — gyakran lehet pótolni a tehetség hiányait, ellenben szorgalom nélkül elkallódik a tehetség, vagy csak felületes képzettséghez segít. Ezt élő példákkal lehetne bizonyítani.

A közelebbi múlt tanodai évről, e részben egyik intézetünk növendékei szorgalmára vonatkozólag például közöltetett az értesítőben, hogy az érettségi vizsgát csak egy tette le jeles eredménnyel, ellenben kettő pótvizsgára utasított — nem egészen husz jelentkezett közül.

Ez épen nem örvendetes eredmény, egyuttal tükre azon sikereknek is, melyek — biztos értésülünk szerint — a gymnasiumok, felsőbb növendékei közül igen soknál, főleg a téli időszakban, „elégtelen“ osztályzattal lettek kifejezve.

T Á R C Z A.

Bokody Antal.

Sokan lehetnek olvasóink közt, kik e nével csak mostanában találkoznak először, habár ennek viselője hazaszerzte széles körben közeledésére érdemessé tette magát.

Egyike a „nemzet napszámásai“nak, kiket egykor — 30 évvel ezelőtt az igaz — koszorúkkal, díszítéssel halmozott el a közönség és — — vándorbotot adott a kezükbe.

Harmincz év alatt nagyot változott a közönség. Számukra kevesebb a babér, s a vándorboton hurezolt tarisznya nehezebb, mert hova-tovább üresebb.

Ma már kevesen hiszik el, hogy a harezí szerenese koczka-játékán elveszett nemzeti jogok visszaszerzésében jelentékenyen működtek közre ama napszámások, kiknek Bokody Antal — művésze által — egyik fényes alakja.

Közszolgálatban, tisztelen átélte 30 év bizony nagy idő, s ki az alatt híven töltötte be hivatását, méltán utalhat érdemeire.

S ezek csakugyan hálára kötelezők, melyekről megfeledeknünk lehetetlen most, midőn a nevezett művész városunk falai közt érendi meg szinpadra léptének évfordulóját e hó 10 én.

Legyenek e szerény sorok szentelve a rá nézve ünnepi nap emlékének, melyhez midőn szerenését kívánni sietünk, reméljük, hogy közönségünk nemesen gondolkozó része hason értelmeknek adand megfelelő kifejezést.

Ismertetésül közöljük életéből a következő adatokat: Bokody Antal született 1837. év szeptember 28 án Szentesen, Csongrádmegyében szegény, polgári szülőktől; kik fiukat minden áldozattal taníttatni akarták.

Szarvason, mint az ottani lyceum 4-ed éves növendéke 1852-ben 15 éves korában látott először színelőadást. E percztől ellenállhatlan vágya volt színészsé lenni. 1856—57-ben Pátyon néptanító volt. S szüknek találván a négy falat, szabad röptü lelke tágasabb tért kívánt. Onnan lett színészsze 1857. szeptember 1-én Szegeden Szabó József társulatánál. — Ez volt reményekkel teljes életének első nagyon

Ennek okait megtalálni nem valami nehéz, elhárítani azonban már nehezebb, a mire a tanár urak nemesak képesek, de — legalább erkölcsileg — tán kötelezők is. felügyeleti joguknál fogva.

Igen szívesen elősorolnók ez okokat mind, ha terünk engedné s nem kellene miattuk itt-ott átlépnünk a családi élet küszöbét is, hogy a „házi“ szórakozások némely káros nemeire mutathassunk. Ezek a legveszedelmesebb okok ugyan, de nines jogunk közelebb megvilágítani.

Egyet azonban minden esetre fölemlitenünk kell, azó nevezetesen, hogy a nyilvános helyek látogatásában, tanulóink nem elég szigoruan gyakorolt felügyelet alatt állanak, a miért legnagyobb részben a szülők avagy a lakást-adók felelősek.

A tanárok és családfők egymást kiegészítő felügyelete elkerülhetlen ahhoz, hogy a tanulásra szükséges időt munkátlannal elfeicsérelni, a szabad órákat rossz társaságban eltölteni ne lehessen.

A tanodai és házi felügyelet szerencsés egyesítésének, ezélszerű alkalmazásának eszközeiről pedig első sorban a tanerőknek hivatása gondoskodni, — tehát az ő feladatuk, melynek helyes megoldása nem kevésbbé fontos a szellemi oktatásnál, — mert e nélkül ifjaknál szorgalmat csak kivételes esetben tapasztalhatunk.

Ezeket óhajtottuk elmondani azoknak, a kiket illet, most, a tanodai új év kezdetén.

A gömörmegyei ált. tanító-egylet nagy-gyűlése Nagy-Rőczén aug. 24-én.

Megtörtént! A gyűlés elmúlt, s minden a mult-é! — Számunkra csak az emlékek maradtak fen, a melyekre még a jövőtől is kedvesen emlékezünk vissza! — A gyűlést tekintélyes volt! Ott voltak vármegyénk legjobb, legjelesebb tanítói, ifjak és öregek felekezeti különbség nélkül! — Nagy ezélok lebegnek előttünk: hazánk nevelés-oktatás-ügyének felvirágoztatása! — E ezéleért lelkesedünk, e ezéle eléréseért ver szívünk! — Küzdünk, lelkesedünk, fáradsunk munkával töltjük napjainkat s tesszünk annyit, a mennyit egy igazi néptanító tehet, — csakhogy ezélhez jussunk.

Gyűléseztünk tekintélyes volt, határ számban tekintélyesebb is lehetett volna! Sokan nem jelentek meg, töb-

súlyos éve. — Az egész szeptember hónapot 90 pengő krajczárral élte át, lévén reggelje reggel 5 órakor a néptelen sétatérén egy barna zsemle, délben a fényes napnál másik barna zsemle és este a fagyú gyertyával világított szerepező asztalnál a harmadik barna zsemle. (Megszokhatta, ugyan a koplalást 4 év alatt a alumiumban, de egész életében 1857. szeptember havában bőjtölt legtöbbet.)

Egy évig tengődött mint kardalos és néma szereplő e társulatnál. Kiakudott havi fizetése 24 pengő forint volt ugyan, de egy év alatt 180 pengő forintja veszett az igazgatónál. — Csupán szerepezés és darab másolásból tengette életét. — Szabad idejében azonban több nagyszabású szerepet tanult be, mint Lear Király, Harmadik Richard, Hamlet, Dózsa György, Binkbán, Shylok, Béla herezeg, Rejteit, stb. (Melyek közül azonban 30 éves színészkedése alatt csupán Shylok, Béla és Rejteit játszotta.)

Egy év után az öreg Bács társulatához szerződött mint első szerelmes. Majd Nyíri György, később Hubay társulatának volt rövid ideig tagja. 1860-ban került Kocsisóvszky társulatához, hol csaknem egy folytatban 7 évet töltött örökös nélkülözések között.

E küzdelemteljes életet senki sem tudná oly híven s még is röviden vázolni, mint maga az ünnepe, ki tán nem veszi rossz néven, ha erre vonatkozó adatait szó szerint közöljük:

„A havi fizetés (gagé) a kisebb társulatoknál szóba se jöhetett, proportio-ra kerestünk. De abból havonként alig jutott egy személyre 10—12 frt. E hét év alatt egyetlen eset volt rá Vácson, hogy november hónapban 40 frt kereset esett rám. Első szerelmese, komkusa, énekes, hőse voltam pedig a társulatnak. Miből és hogyan éltünk? Minden napra két piczulat kaptunk kosztra. Azonkivül három frtíg a szálláséri jótállat igazgatónk. S a két piczlelából két hoesszu szivar is jutott mindennapra. Mikor ruhánk elhagyott, akkorra következett ránk a színelőadás és kellekesi hivatal . . . A buesuzó rendesen adott egy öltözet ruhára valót . . . Milyen uri, gondatlan élete van a mai színész nemzedéknek!

1864-ben vettem feleségül Szathmáry Jankát, nagy művésznök Szathmáry Latkóczyné lányát, Anyósom befo-

ben vármegyénk tanítói közül nem is tagjai egyesületünknek, számosakat pedig a közöny tartott vissza. A rimaszécsi járáskör megszűnt, semmivé lett; pedig mennyi jeles tanító lakik ott is. A közöny befészkelte magát a szívekbe, a lelkesedés szikrája kialudt a szívekből, közöny és közöny mindenütt és mindenben!

Az újabb időben a felekezeti válaszfal is felállított, pedig minden tanító előtt csak egy közös ezél lebeget. Egyesült erővel sokat, mindent tehetünk; szétforgásolva az erőket: vajmi kevésre mehetünk. Tekintse a tanítóság testvéreinek egymást, hiszen azok is vagyunk. Szeressük s becsüljük egymást kölesönösen, azzal önmagunk tekintélyét emeljük. Jobbjainkat, jeleseinket emeljük magasra s támogassuk őket mindenben. Az igazi tehetségeket becsüljük nagyra, a nemes ambícióknak engedjünk tért s ne nyomjuk el őket.

Felekezetelek szerint szétválasztani a tanítóságot akkor, midőn azok egy ezélért küzdenek — bűnös dolog. A közös ezél tudata, összetartást igényel; ha széthuz a tanítóság: akkor a közös ezél nem lehet egyesült erővel elérni, de még megközelíteni sem.

Nagy-Rőczén vagyunk! — Exponált helyen egy nagy vidéknek, melynek multja nem seplőteleu. A világ kereké azóta nagyot fordult; az egykori rajongók merész ábrándjai összedültek, rommá lettek. S ez így van jól. A talaj bár rossz volt de a jó mag ott is esirát hajtott. Az eszme diadalra jutott. Nagy-Rőczén a magyarságnak biztos védbástyája van. A nagy munka szakadatlanul folyik, az elborult lelkek tisztulnak s csak kevesen ringatják magukat ábrándjaikban.

A polg. iskola a magyarsítás központja, s annak tanerői apostoli munkát végeznek a magyar állameszme érdekében. A nol egykor ósároltak, szidták, átkoztak beannüket, a hol egykor a tulzott chauvinizmus dühöngött mindenre, a mi magyar: ott mostan esendes munka folyik, a legszebb s legszentebb munkák egyike, a hazafiai érzés terjesztése, a nemzetiségek közötti békés egyetértés megteremtése.

Nagy-Rőcze város barátságosan fogadott bennünket. Szívélyességet éreztünk mindenütt és mindenben. S ez a tanítóságnak jól esett. A rendező és elszállásoló bizottság mindent elkövetett, hogy a panasza, minél kevesebb ok legyen.

A közgyűlést megelőzőleg, augusztus 24-én este Rőczey István elnöklete alatt a közgyűlés tárgyait megállapító előértekezlet tartatott, a mely példás renden folyt le.

lyása, s már jó színészi nevéta útján bejutottam a kolozsvári színházhoz 1865-ben. Akkor voltak ott kezdők Ujházi Ede és Bercesényi Béla a nemzeti színház első rendü művészei. Hogy bánták tehetségemet . . . hogy irigyelték dicsőségemet, miket egy-egy nagy szabású szerepben arattam . . . ! Most sovárova tekintek fel rájuk a magasba, hova tehetségük, a szerencsés körülmények és a protectio juttatta. Debreczen, N.-Várad, Arad, Temesvár, Szeged, Szabadka, stb. nagyobb színházainál voltam 1870-ig. Ekkor színelőadó lettem.

Nagyban kezdtem az igazgatást s nagyot estem . . . Székes-Fehérvár, Pozsony, Nagy-Kanizsa, Kaposvár voltak 5 évig rendes állomásaim. Kedvencez voltam a közönségnek mindenütt mint színész, mint ember, különösen mint igazgató . . . annyira, hogy a Székes-fehérvári új színházat pályázat mellőzésével nekem adta ki a város.

1874-ben Szigligeti Ede meghívására elfogadtam a fővárosi színelőadó igazgatását . . . nem rettenve vissza attól, hogy előttem — Miklósán kívül — minden igazgató tönkre ment benne. Ez lett sorsom is . . . A bécsi krach . . . és Rencz ezirkusza tönkre juttatott! . . . Elihez járult, hogy a belügyminiszter azon biztatására: „ha társulatot szervezek az üresen álló istvántéri színházba, s fenntartom míg a népszínház felépül, én leszek az igazgatója . . . annak vezetését is átvetem. Szerveztem két társulatot. Egyet az istvántéri színházba 9 ezer frt havi gágéval, másikat a székes-fehérvári új színházba 6 ezer frt gágéval.

1874. év december havában abba kellett hagynom az igazgatást, nem bírtam a budai veszteséget kiegyenlíteni. Huszonhétézer frtra becsült beruházást oda kellett adnom a budai 14 ezer frt veszteségbe . . . A protegált kufárok aratják a mit én és mások mindenünk feláldozásával Budapestest veszítettünk.

Mint tag működtem ismét a mult őszig. Ekkor lettem újra igazgatója egy kisebb körü drámai testületnek. Célomat szellőztettem felhívásomban . . . De . . . ilyen pártolás mellett, a szó szoros értelmében, a színészet kegyelemkenyerét eszem.

Mit irjak még? A két magyar hazában csak a temetőbe bírok örökséggel . . . Pesten temettem el első nőmet, s Janka 3 hónapos lányomat. Székes-Fehérváron

Pompás épület a piacz téren, bádoggal bevont négy tornyos tetővel. Barmely nagyvárosnak díszére válnék. Nagy-R'ze vendéglője ez.

Ritka szépségű terembe léptünk, előttünk Thália temploma, felettünk környéskörű karzat. A mennyezet szépen díszítve, a terem közepén rengeteg sok szék — szépen egymás mellett sorban, jelvényes urak — frakkban fogadják a vendégeket. A hangverseny teremben vagyunk.

Bájos nők nagy számmal jelentek meg, a gyönyörű keszű egyes bimbóit gyönyörű rózsáit, senkit nem ismerve, nem lehetek szerencsés megnevezni. De az a varázs, a mit reám a szebbnél-szebb csillagszempárok, az a vidám, aranyos jó kedély, azok a mosolygó édes ajkak, azok a rózsapiros arczok gyakoroltak, sokáig emlékezetemben maradnak.

A nagy terem megtelt. Szép, válogatott közönség volt jelen. A cigányzene megszólalt, — s egyszerre ismét csend lett, a rendező esengtyűje jelzé, hogy a hangverseny kezdődik. A műsor minden darabja zajos tapsokat aratott. — Jászay kisasszonynak annyi tüzzel s lelkesedéssel előadott dalát „De szeretnék a királlyal beszélni,“ a díszes közönség megújratotta. A kedves kisasszony engedett a zajos tapsoknak, s mi újra gyönyörköltünk elragadóan szép dalában. A közreműködő szép hölgyeknek és a fiatal uraknak ezer köszönet és sokszoros hála a tanítóság részéről — a nyugtató élvezetért.

*

A függöny legördült. Sürgés forgás a színpadon. — „Fipsz,“ a híres nőszabó — Kotzebue vigjátéka következett. — Fipsz személyesítője Nagy Lajos, a nagyrőzei műkedvelő társulat ismert komikusa volt. Pompásan játszott s teljeen disponálva volt s „kuptejei“vel zajos tapsokat aratott. — mellette méltán kitént. Liza — gyámleány szerepében — az angyalarezu Halasi Irén, a ki igazán szeretetreméltó gyámleány volt, és nem lehet esodákozni. ha Fipsz ur — szívdobogást érzett! Heiner ur és dr. Ligeti Adolfné szintén pompásan tölték be szerepüket. Hálás köszönet a műkedvelő hölgyek és uraknak is.

Előadás után táncmulatság következett — a mely reggelig tartott. — A cigány ráhuzta, a párok táncra kelték s jirták olyan tüzzel és kedvvel — akáresak farsangban.

Hajnalodott. — a vén Kakast — a hajnal rózsapírja tette láthatóvá. — Sietni kellett egypár órai nyugalomra, mert a nagy gyűlés még csak ezután következett; a hol pedig szintén meg kellett jelenni, hogy tanni lehessünk a gömörmezei tantóság tanácskozásai, vitái és szellemi harcainak!

Értesítés.

Van szerenés a gazda közönséget tisztelettel kiértesíteni, miszerint 1-ór folyó évi szeptember hó 22-én Tornallyán katonai lóvásár fog tartatni.

Ezen vásárlásra alkalmas minden szilárd testalkatu, jó mozgást és kitartást ígerő, tulságos használat által meg nem rontott s a katonai használatot gátló hibával nem bíró 4 egész 7 éves és legalább 158 cm. magas ló. A 7 évet meghaladott valamint 158 cm. (15 markon) alóli lovak nem vétetnek meg.

Ez alkalommal a 3 évet betöltött esikók is fognak vásároltatni, azonban csupán egyes olyan példányok, melyek kiváló jó alkatuknál és nemes származásuknál fogva a katonai esikó telepekben való felnevelésre alkalmasaknak látszanak.

Figyelmeztetnek tehát a tenyésztők, miszerint 3 évnél fiatalabb vagy nem legkiválóbb minőségű esikók elővezetése által csak felesleges fáradságot és költséget okoznának maguknak.

Azonban a fent körülírt minőségű esikókat és lovakat ne mulasszák el ezen vásárra beállítani, mivel azt jó áron eladhatják, a hely színe átvetetnek s készpenzben kifizetnek.

2-ór. A kopár területek befásítása ezéjából az állam ez időnyre is osztat ki ingyenes faesemetéket az eddigi szokásos feltételek mellett, azért, kiknek a fenti ezéjra ilyen esemetekre szüksége van, igyekezzenek ez irányu folyamodványaikat mielőbb az illető helyre beadni, mivel azok a sorrend szerint fognak elintéztetni s érvényesítettni, így a későn folyamodók, ki lesznek téve azon eshetőségnek, hogy faesemetéket nem kapnak.

Pusztá Apáti, 1887. augusztus 31.

Vajda Gyula, gazd. egyll. titkár.

Értesítés.

A gömör-kishontmezei gazd. egyesület igazgató választmányja folyó évi szeptember hó 12-én délután 3 órakor Rimaszombatban a város háza tanácstermében gyűlést tart, melyre van szerenés a választmányi tagokat s minden érdeklődő ügybarátot tisztelettel meghívni.

Pusztá Apáti, 1887. augusztus 31.

Vajda Gyula, gazd. egyll. titkár.

Hírek és vegyesek.

Milán szerb király Gömörben időzése alatt meglátogatta a dobsinai jégbarlangot is, hol Ruffiny Jenő bányamérnök (a barlang felfedezője) kalauzolta, s az érdekesebb helyeket tüzetes ismertetések és magyarázat kíséretében mutogatta meg. A barlangból kijövet a dobsinai polgármester felkérte a szerb királyt, hogy nevét a látogatók könyvében külön lapra írja be s engedje meg, hogy a jégbarlang nagy terme a megtisztelő látogatás emlékére, örök időre Milán király termének neveztessek. mibe a király — a figyelem megköszönése mellett — készséggel adta beleegyezését.

Kitüntetések. Milán szerb király — mint lapársunk a „R. H.“ közli — betléri tartózkodása alkalmából: Spéczián Gusztáv uradalmi tisztartónak és Payszerle Sámuel főerdésznek arany érdemrendet, Tuchmayer József főerdésznek és Wagner Lajos vadásznak koronás ezüst érdemrendet, Hegyessy György paradés kocsisnak és Kunyir István községi kisbírónak ezüst érdemrendet adományozott.

Tanárváltozás. A lapunk múlt számában említett tanárokon kívül a helybeli főgymnasiumtól Marossy Sándor is bucsut vett, a mennyiben Selmeczbányára helyeztett át, hol új állomását már el is foglalta. A tanári kar kétségkívül jeles erőt veszített benne, a discipulusok azonban — kiknél szigorúsága épen nem kellemes emlékeket hagyott hátra — nem igen fognak utána könnyeket hullatni. Helye még nincs betöltve.

Megyénk közigazgatási bizottsága e hó 12 napján tartandja rendes havi ülését a megyeház e ezéjra használni szokott tanácskozási termében, d. e. 9 órakor.

Jubileum. Bokody Antal szinigazgató, kinek rövid életrajzaval lapunk távezaróvatában foglalkozunk, e hó10-kén (szombaton) éri meg színpadra léptének harminczadik évfordulóját.

Önmérgezés Karéba Pál 35 éves ajnácskői esendő-örsvezető múlt hó 26-án mérge által akart véget vetni életének. Az általa bevett fűporhoz kis történetke fűződik. Egy 30—35 éves özevgy asszony, ugyanis 1879-ben megakarta magát mérgeznit, szerelmi esalódás következtében. A fentemlített esendő azonban megakadályozta a nőt szándéka kivételében, s a füvet magához vette. Az asszony azért nemsokára — valószínűleg más erőszakos módon — megvalósította tervét és csakugyan menedéket keresett a halálban. Minthogy azonban orvosilag szélhűdés konstatáltatott a halál okaként, hivatalos vizsgálat nem ejtetett meg. A nőtől első kísérlete alkalmával elvett füvel egy hét előtt Karéba Pál ismeretlen okból maga „próbálkozott meg.“ s azt bevette. A hatás — dacára a mérgező anyag avult voltának. — nem maradt el, de a „kandidatus“ — fájdalomt enyhítendő — rumot ivott utána, s elég nagy fájdalmak között csaknem egy hetet töltött honn. Folyó hó 1-én beszállították a helybeli kórházba, hol gondos ápolásban részesül, s láthatólag javul.

Örökbecfogadás végett kerestetik egy 6—12 hónapos, az anyai emlőtől már elválasztott, vagy legalább rövid idő alatt elválasztható egészséges leánygyermek, ki szeretettel, feltő gondnal neveltetve, egykor büszkeségévé lehetne környezetének. A szülő társadalmi állása és viszonyai az

örökbecfogadást nem gátolnak. Közelebbi értesülést ez ügyben lapunk szerkesztősége szívesen ad.

A „zöld szemű ördög“ A böles gondviselés — már hiába — úgy readezte be a világot, hogy ott „minden dolognak meg legyen a maga sora.“ Erről mi ép úgy nem tehetünk, mint a mennyire nem vagyunk okai annak, hogy a sors a „szabómesterember“nek kezébe tüt adott, s folytonos ülésre kárhoztatta őt. Ennek azonban meg van az az előnye, hogy a sok ülés türelmessé és hidegvérűvé teszi az embereket. Abban meg plane nem mi vagyunk a hibások, hogy egy régi, de okos latin ember azt a jeles mondást „köpte ki,“ miszerint „nulla regula sine exceptione.“ (Nincs szabály kivétel nélkül) Nos, e szabály alól kivételt képez P... J... helybeli szabómester, ki lehetőleg megbecsülte — már ugy, a hogy — élete párját. Megbecsülte azonban, (vagy legalább nem vetette meg) a jó „egri vöröst“ avagy a „somlyai“-t is, s ez viszont megbecsülte őt, mikor lábáról le nem rántotta. Nem ugy a feleség, ki „szabad óráiban“ szarvakat raktott a férje fejére. Kedden — vásár másod napján — épen ezen nemes (?) eselekedetben merült el az asszony, ifju seladonjával egyetemben,*) midőn a férj meglepte őket, s dühében ugyancsak megkeserítette az édesnek ígérkező perczeket. Meg akarva feleségét kissé (?) szurkálni — miután a seladon kerekét oldott — üzőbe vette, s szórakozottságában tüt helyett kést ragadva, hatalmas három szurást ejtett rajta. A súlyosan sérült nőt a kórházba szállították, hol — mint halljuk — már javuló félben van, az indulatos férj pedig a hűvösben várja az alaposan „kiábrándító lezéké“-t.

Színházi műsor. Vasárnap, szept. 4-én először: A vadgalamb, népszínmű Gerő Károlytól, a népszínház legvonzóbb darabja, melynek komikus alakjai a fővárosi közönség előtt is annyira kedvesek, hogy folyton teleházat vonzanak. Kedden szept. 6-án (először) Agglegények iskolája vigjáték. Szerdán 7-én: Három pár cipő, énekes bohózat. Csütörtökön 8-án Nagy apó és a vigmendikáns, énekes népszínmű. Szombaton 10-én Bokody Antal jutalomjátéka és 30 éves színészpályája kezdetének emlékeül A rongyszédő, színmű. Ez érdekes műsor általában, de különösen Bokody jutalomjátékát ajánljuk közönségünk pártoló figyelmébe nem csak azért, mivel ez alkalommal hétezeredikszer viszi a „világot jelentő deszkák“-ra alakító erejét, hanem azért is, mert — amint a fővárosi írói és színészi köreinek több előkelő tagjától hallani alkalmunk volt, Pyat Felix eme különben is nagyhatású színművének főszemélyét Jean apót, Bokodynál eddig jobban még egy mai magyar színész sem tudta sikerültebben alakítani.

Színház.

Bokodyné Máthé Róza színtársulata — miut lapunk múlt számában jelezttük — múlt hó 27-én megkezdte előadásait városunkban. Milyen sikerrel, röstelkedve bár, de be kell vallanunk, hogy anyagi tekintetben még az eddigieknek is jóval mögötte állanak, s hogy az anyagi siker — sajnos — távolról sem áll arányban az erkölcsi sikerrel.

*

Szombaton aug. 27-én „Rang és mód“ került színre. Ha Bokody mint művezető igazgató ezen megnyitó előadásban társulatainak tagjait akarta bemutatni előnyös oldalakra térvé, választása nem sikerült; de ha azt akarta bemutatni, hogy van társulataiban 2—3 igen jó színész, akkor jobb darabot keresve sem talált volna. — A darab sokkal ismertebb, semhogy méltatnunk kellene. Az előadás a főbb szerepekben kitűnő, a mellékalakokban csak közepes volt. A két főszerep: az öreg Bannai pár, kitűnő kezében volt. Bokody Bannaija a legapróbb részletekig kidolgozva, átgondolva elejétől végig. Az öcseséveli nagy jelenetben megindító volt az a fájdalom, melyet szerencsétlen öcsese miatt érzett, de a fájdalomban, a leghevesebb kitérősekben is látni lehetett a megbocsájító és megmentő, szerető nagybácsit. — A siker orszáurésze mégis Szabónét illeti. Oly kitűnő jelenetet, mint a fiatal Bannainévali párbeszéde

*) Talán vásárfiba csinálták.

Szedő.

egy éves Arankámat, gyanott a hat éves ország-hírű kis művésznő Gizuskámat. Szentesen apámat Nagy-Szebenben anyámat. Egy 17 éves nagymenyű fiamat Kolosváron. S a múlt augusztus hó 9-én Tornallyán életem utolsó reményét, örömét, a esodaszép, ép, esacsogó gyöngyvirág bimbót . . . kis 3 1/2 éves Katámat! . . . Az ország bármelyik zugába vezessen vándorutam, a temetők kedves helyek előttem . . . Fáj, nagyon fáj nekem már az élet!

Dal egy kis városról.

Sokba fogtak már a poétiák:
Megénekeltek a telet,
Rózsás tavaszt, gyümölcsöző őszt,
Nyár derekán a melet,
Húnyó sugárt, nyíló virágot,
Gyöngyharmatot, derült napot,
Pipás kántort, vitéz barátot,
Végzett urat, jímbor papot,
Hitegető, elandalító
Éles szerelmet, vallomást,
Mit sok ifju bölesen tanul be
Es tart abból előadást.
Tintás kabát — mibaszna frakkról,
Ritkán zengett ugyan a dal,
Mégis mi meg van róluk írva,
Erős, miként a sziklafal.
Pedans ficzko, keztysü gavallér,
Monoklit hordó szellemek,
A poéma magas tetőjén
Szépen karöltve lejtjenek,
Boudoirnak édes magánya,
Sikos szalon feszes köre,
Sok versezet köszöni néktek,
Hogy van tartalmuknak becse.
Csak a helyről, a hol évek óta
Peng eziterám, nem szólt a dal,
Hálátlan én, pedig lett volna rá
Elég alkalmam, például tavaly.

Oh, te megyéneknek gyöngye, éke,
Te lész versemnek tárgya ma,
Furesa ugyan, de meg kell ennek
A helyt szilárdan állnia.
Mi meg van e városról írva
Az leginkább külsőt dícsér,
Külsőt igen! hogy épül, szépül,
S milyen rangos a sétatér,
Hol gyakorta, midőn az este
Bevonja a nagy ég ölet,
Húros hangszer zokogja busan
Sokaknak fájó érzetét,
Boldogság tör utat magának,
Hyeonor a népnek szíven, —
Trémába ejti a leánykát,
Szép szavával az agglegény.
S van — de mennyi? — kioszkja, kertje,
Föl is használják mind e jót:
Nyüzsög benne a tarka népség,
Mohón kapva ez üdv adót.
Mint hallani: halomra nőttek,
Benne dal- és más egyletek,
Mit alkottak nagy számból,
Szegény és gazdag emberek.
Trotuarján, hogy tyukszem épül,
Nem rég ír a pesti lap,
Leányai szépek a szép közt,
Diesérgetik az urfiak.
Lámpái, hol hosszabb az utca,
Világosságért esdenek,
Hogy meg ne szőlják, szitkozódva
Sötétben járó emberek.
Szökőkutja a platz köröndjén,
Zuhogva ontja habjait,
Körötte lágy szellő subintja,
A fák örökzöld lombjait.
Tompá szobra szilárdan áll, mint
A vén Sion mesés hegye,
Nem esoda, hisz' örök időre
Alkotta meg szülőhelye.

Gyermektelep, s mit tudom én mi
Virázkik még itt gazdagon,
Örök tavasz borult e helyre,
Örömdal zeng az ágakon.
Kintornások ékes esoportját,
Garra fogadják e falak,
Cseh muzsikus kopott ruhába
Itt régen ismerős alak.
Komédiás, ez ritka vendég,
Meg kell ezt nézni, meg bizony,
Tulul a nép, tulul feléje,
S a hely bétélik gazdagon.
Medve- és bábánczoltatóknak
Szemfényvesztő díszes faja,
Ennek van csak itten keletje,
Tarka, barka publikuma.
Kötéltánczos különlegesség,
Meg is bámulják emberül,
S magasztalják, hogy a magasban
Nem is ugrik, csak úgy repül!
„Bosko“ bűvész dícsérik szörnyen,
S ráfogják, hogy ördög fia,
S hogy ha nem az, kisütik bölesen,
Hogy akkor véle ezimbora.
Kengyelfutó plakátot nyomat,
S mikor fut, a fő platz tere
Hangos lesz a nézők szavától,
Vitatják, hogy kibírja-e?
Oly szép ez mind, e tarkaságtól,
Szívünk esordultig van tele,
Mint téli kőben zuzmarával,
Megrakva a fa levele.
Mert — hajh — az oltár, melynek lángja egykor
Fel, magasra, égik felesapott,
Nem vonzza már az ösök unokáit,
S díszét vesztve áll és — — elhagyott.

Mihályi Lajos.

volt a harmadik felvonásban, színpadunkon rég nem látunk; Bokodiné esakis ebben a jelenetben emelkedett oda, a hol Bokodi és Szabóné álltak. A darab elején nem volt eléggé méltóságos, a gróf sértegetései pedig nem alázták és sértették a hiu asszonyt annyira, mint azt tenniük kellett volna. Ugyanebbe a hibába esett Aranyossy, az egyenkint fejére hulló csapások, a sok keserűség — a mi érte — nem törték meg eléggé. Ennyi csapás egy erősebb jellemű férfit is megtört volna. Krasznayné — kit talán már előbb kellett volna említettünk — igen kedves Irma volt. Kár, hogy olyan gyorsan beszélt, jobban lehetett volna azt a gyöngéd, szeretetet kifejező szép szavakat élvezni, ha lassabban beszélt. Nem is esoda, ha Sándor (Bagi) annyira szerette. — Bagi mint Sándor, Krasznay mint gróf Auenburg jól megállták helyüket, ámbar az előbbiben gyakran nem látszott meg a boszniai huszár.

Vasárnap 28-án a népszínház kedvelt műsoradaraja. Berezik Árpád népszínműve, „Parasztkisasszony” került színre. A darab jó híre nagyobb közönséget vonzott volna a színházba. Magával a darabbal — lapunk szűk tere miatt — hosszasan nem foglalkozhatunk. Jellemzőül esak annyit, hogy éle a fővárosi „fiesur”-ok, az u. n. „dandyflor” ellen irányul, s a bemutatott „módos” leány (Kelemen Jolán) egyszerűségét festi, ki végre is az alacsony származású Fátoly Gergely felesége lesz. A szereplők működéséről elismeréssel és dicsőítőleg emlékezettünk meg. Alkalmunk nyílt gyönyörködni Tolnayné (Jolán) úde, kellemes hangjában, kitűnő dispozeziójában, utólrérhetlen kedvességgel, és mély érzéssel csillogtatta szép hangját, s valóban megédelmelt a meg megújuló sűrű tapsokat, melyekre esaknem minden dalát elismertelte. Játéka is igen megnyerő volt. Melő partnere volt Szigethy, ki Fátoly Gergely szerepét igazi közvetlenséggel adta. Egyike a legrokonszenvesebb színpadi alakoknak a népszínműben. Hangja kissé fátolyozott volt, de meggyőződöttünk szép hanganyagáról, s e mellett kifogástalanul játszott. Bokody Sánta Muri szerepét élvezhetővé tette. Ritka ügyes alakítónak bizonyult. Csékényé (Matild) kissé felszeg volt. Szabónak (Kelemen) sem ártott volna több simaság. Annál jobban belemelegedett halás szerepébe „Pöli néni” (Szabóné), ki igen jól játszott. Aranyossy (Rezeda) nagy színpadi jártasságot igazoló könnyedséggel adta a pesti gavallért. A partnerek nem voltak dísznivalva. Krasznayné (Viki) igen kedves, ügyes szobalány volt. — Nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy ez este 2—3 fiatal ember társadalmunk azon osztályából, — mely már állásából kifolyólag is — a közönséggel szemben udvarias viselkedésre volna hivatva, feltűnő viselkedéssel magára vonta a közönség egy részének figyelmét s éppen nem kedvező nyilatkozatokra szolgáltatott alkalmat. Figyelmeztetve kérjük az illetőket, hogy máskor — már az előadás sikere érdekében is — tartózkodjanak az ilyen és hasonló feltűnést keltő viselkedéstől.

Hétfőn mult hó 29-én Csiky kitűnő vigjátéka „Jó Fülöp” adatott elő ismét kevés számú közönség előtt. A darab a kotyveles angol Pry Pálnak unokája és az akadémia mult évi drámapályázatának besesültje. Egy ifjut, satirizál, ki önzetlen odaadással faradozik embertársai, rokoni és barátai érdekében, javuk előmozdításán, a fejük felett damokles kardjaként lebegő veszély elhárításán. Szevedélye a jó eselekedet, önfeláldozás és tulságos buzgólkodásában mindenben galibát csinál. Az első felvonás végén kijelenti, hogy neki egy nagy szerencsétlenség megakadályozása végett élnie kell; a második felvonásban órási zűrzavart idéz elő, s mikor minden elmúlik, oly halálatlan barátai, hogy visszatartják az ő további önfeláldozó barátságát, sőt menyasszonyát sem kapja meg. A darabban előforduló párbeszéddek eleveensége, a helyzetek tarkasága és színszerűsége, s társadalmunkat bőven, itt-ott kiméltelenül érintő borsos mondasok, különösen a genry ellen pattogtatott élekek lefegyverzik a közönséget. A szerepek többnyire jó kezekben voltak. A közönség mulattatásáról kellőleg gondoskodtak Bokody (Fülöp) és Szabó (Góth). Előbbinél igen sokat rontott maszkjának öreges volta, játékaik különben kifogástalan volt. Bokodyné Matild szerepét rendkívüli eleveenséggel, igen sok szellemmel játszotta. Nem kevésbé élénken adta Krasznayné Klára szerepét. A pipogya Vathayt Krasznay Ottólt Csékényé. Várdayt Aranyossy, Adélt Szabóné egészen ügyesen s elég helyes felfogással személyesítették.

Szerdán aug. 31-én Sardou „Az idegesek” című vigjátéka adatott elő. — Azt állítják, hogy az üres színház nyomasztólág hat a színészekre. Ezen előadáson ez nem látszott meg. — Üres ház és kitűnő előadás, a szereplők egymást multak felül. — Bokody Bokody volt ez este is. Szabó meg természetesen csak Szabó, aki megint csak halvány képét mutatta szerepének, Szigethy meg éppen nem ideges ember, most sem volt az. — Igen jó volt a Krasznay posta tisztje. — Aranyossy szintén elemében volt, nagyon ügyes doktor volna idegbajokban. Az ilyen szeleburdi szerepekben úgy látszik otthonosabb minő más komolyabb szerepekben. De Bagi annál inkább túllött a ezélon, nagyon cholericus volt. — A hölgyeket szándékosan hagyttam utoljára, hogy annál szebbet mondhasak róluk. Krasznayné mint Mari és Szigethy né mint Lucille igen kedves, szeretetreméltó leányok voltak. Csékényé is ügyes volt, mindig bekéltető szerepében. Szabóné pedig megmutatta, hogy művészekben a legkisebb szerep is nagy szereppé válik, ha azt úgy játsszák, mint ő az „Idegesek”-ben Tuffiérné kis szerepét.

Csütörtökön szept. 1-én a gómörmegeyi magyar közművelődési egylet javára „A két Raneau” adatott — a jótékony ezéla való tekintettel — esaknem üres ház előtt. Igazán kíváncsiak voltunk Bokodyt — annyi komikai szerep után — mint Jean Raneaut látni, ebben a szerepben, melyben annyi és olyan drámai jelenet van. Bokody a kitűnő komikus, első rendű drámai művészek bizonyult. Ki kellene emelnünk azon jeleneteket, melyekben legjobb volt. Eleitől végig művészi volt. Ki tudná azt, ott volt-e jobb, hol a szevedély, a féktelen harag által számításában esalóda, — leánya ellentmondása által ingerelve — küzd szevedélye ellen, küzd hasztalanul egész odáig, míg a szevedély megfosztja esztétől s kezét emel az ellen kit minden fölött szeret. — vagy ott: hol önszevedélyét legyőzve, leánya iránti szeretettől sarkalva, remegve annak éléért, megalázva, bebocsátatást kér annak az embernek a házába, kit ő esaknem úgy gyűlöl, mint hogy leányát szereti, vagy az utolsó jelenetben, mikor ledobja a már kezébe vett tollat, készűl izekre tépni a meggyalázó okmányt, s leányának egy tekintete, összekulesolt keze legyőzi szevedélyét s megtörve aláírja a szerződést?

Egyik sem volt jobb, egyformán kitűnő, mesteri volt mind. — A másik Raneau (Aranyossy) az első két felvonásban esak kúzdott a nem neki való szereppel, de nem tudta legyőzni, nem tudta kifejezni azt a harmincz éves gyűlöletet. Inkább kiesinyes harag volt, mintha esak valami összekoezezanás lett volna köztük. Csak a harmadik felvonás végjelenetében melegedett szerepébe. — Bokodyné valódi Raneau, ki lemondással tūri a szevedést és tájaldmat, ki bátran oda mondja atyjának a nem szót, daczára annak, hogy tudja mi vár reá ezután, a kit nem tud lesujtani a fenyegetés s még földre tiporva is Raneau, ki még így sem veti magát alá atya akaratának. — George, a negyedik Raneau (Bagi) szerepében elég jól megállta helyét, voltak sikerült jelenetei is, a melyeket t. i. nem rontott el gyors beszédével. — Az iskolamester (Szabó) halás szerepét nem fogta fel kellőleg. Olyan egyhangu, színtelen volt mindenütt, mint a hogy Nanette anyóval elkezdte. Pedig ügyes kézben haladatos szerep lehetne. — A többiek: Mari-Anna (Szabóné), Juliette (Krasznayné), Lebel (Krasznay) szintén igyekeztek az est sikerét emelni. a + z

Irodalom.

„Segítség” emléklap.

A közelebb mult hó 20-án Budapesten tartott országos ünnepély tiszta jövedelme tekintélyes ugyan, de a „Segítség”-re szorultak száma nagyobb, kárunk tetemesebb, a jótékonyaság forrásai sem lehettek még kiapasztva amaz ünnepélylyel, melynek a magyar írók, művészek maradandó művel tettek emlékeztetése. E mű ismertetését tartalmazza az alábbi sorok. Vajha közönségünk körében se hangzanának el a kiadók meghatóan egyszerű szavai: „Mi nem mondjuk, de levett kalappal kérjük: vegyen mindenki!”

A „Segítség” emléklap 20 ikára készűlt el s első példányai a szent-istván-napi népünnepen bocsátattak forgalomba; a díszes mű nagy ívét alakban jelent meg, összesen 44 oldalra terjedő tartalommal, melyet a színes kemény boríték 4 oldala 48 lapra egészíti ki; a 3 frtos példányokhoz ezenkívűl 4 oldalra terjedő zenemű-melléklet van esatolva. Az irodalmi közreműködők száma összesen 148-ra megy, a kik közül 45-en adtak verses és 103-an prózai dolgozatot. A rajzok száma több mint 80-ra terjed, 75 művész munkája.

Az albumot Rudolf trónörökös „Eperjes-Nagy-Károly-Toroczko” című közleménye nyitja meg, mely facsimilében van adva, egy lapon Stefánia főhercegnő rajzával, melyeket a Roskovics Ignác által készített szép keretrajzok vesznek körül. A következők lapon József főherceg szavait találjuk: „Néhány őszinte szó nagybirtokosainkhoz” — vezérezik a tűzoltás szervezése ügyében. Ezt követi Koburg Fülöp herceg két cikke: „Egy szerencsés — és egy szerencsétlen vadászati nap,” két érdekes leírás, két érdekes vadászatról.

Az emléklap továbbá még a következőktől tartalmaz prózai dolgozatokat:

B. Bajza Lenke („A részvét virága” czimmel), Balázs Sándor („Holnap” című beszély), Berzeviczy Albert (Az eperjesi „Széchenyi-körrel”), Dika Tivadár („Ex oriente lux”), Eötvös Károly („Segítség” cz. Deák Ferencz-adoma), Fraknói Vilmos (I. Miksa esaszár és a magyar korona), Hevesi Lajos („Az élet őszitője”), Irányi Daniel („Bucseszóm az eperjesi kollegiumtól 1840-ben”), Jókai Mór („Mátyás király forrása” történeti beszély), Királyi Pál („A bolond ur” czimmel), Lukács Béla („Toroczko”), Molnár Antal („Az erdélyi nemzeti fejedelemség bölcsőjénél”), Pulszky Ferencz (Az eperjesi kollegium”). Rónai Horváth Jenő („Eperjes katonai fontossága”), Rónay Jácint („Török Naplójaból, Kerényi Frigyes levelével”), Szádeczky Lajos („Tűz-víz között”), Székely József (Székelykő”), Szendrei János („Multak emléke”), Szilágyi Sándor („Viszsaemlékezés”), gr. Teleki Sándor („Emlékezés Garibaldi hadjárataból”), Trefort Agoston („Vezéreszám”), Vágó Pál („A népfelkelő önézete”), Wohl Janka és Stephane („Tűz és víz”), gróf Zichy Jenő („Levél Jókai Mórhoz”).

Továbbá emléksorokat s rövidebb dolgozatokat közöl az album a következőktől:

Abonyi Lajos, Albrecht-Lorenz Jozefa, Asbóth János, Ábrai Károly, Agai Adolf („Borsszemek” czim alatt), Balagi Mór, Bartal Antal, Bartalus István, Bedő Albert, Beóthy Zsolt, („Az égben” czim alatt), Berezik Árpád, G. Büttner Julia („Róza és nemes gyopár”), B. Büttner Lina („Gondolatok”), Csávolszky Lajos, Csukási József, Degré Alajos, Dengi János, báró Eötvös Loránd, báró Fejérvary Géza honvédelmi miniszter, Feszty Árpád, Gyarmathy Zsigáné, György Aladár, György Endre, Hadzsics Antal, dr. Haynald Lajos bibornok-éresk, Hegedűs Sándor, Heiman Ottó, Hevesi József, Hoitsy Pál, Hunfalvy János, dr. Hossay Lajos, Justh Zsigmond, dr. Kármán Mór, Keleti Gusztáv, Keleti Károly, dr. Kremmer József, gr. Kuun Géza, Kvassay Ede, Lauka Gusztáv, László Mihály, Marczali Henrik, Moldován Gergely, báró Oreyz Béla miniszter, Paudler Gyula, Pór Antal („Tompa Mihály egyik legutolsó kiadatlan kéziratát közli), báró Radványzky Béla, Rákosi Jenő („Elemek harca” czim alatt), Roditzky Jenő, Rónaky Kálmán, Schwarcz Gyula, Simonffy Kálmán, dr. Stoecek József, Strausz Adolf („Bosnyák közmondások”), Szilágyi István („Arab jeles mondatok”), Szily Kálmán, id. Szinyey József, Szűry Dénes, Than Károly, Tisza Kálmán miniszterelnök, gr. Tisza Lajos, Torma Károly, K. Tóth Kálmán, Vadnai Károly, Vajda Viktor, Vajkai Károly (Véka Lajos), Vaszary Kólos főpáti, Vambéry Armin, Volf György, Wagner László, Wartha Vmeze, gr. Zichy Ágost, Zsilinszky Mihály.

Kötelmenyeket következő adtak:

Arany László (Arany Jánosnak „A földrengés” című kiadatlan költeményét), Abrányi Emil („Irgalom” czimmel), Baksay Sándor, dr. Barna Ignác, dr. Barsi József, Bartók Lajos („A gyönyörnek vagy te kelyhe” czimmel), Brassai Sámuel, Dalmady Győző („Szép esaládi élet”), Dóczi Lajos („Tűz”), Schiller „Harang” énekéből), Dömötör Pál, Endrődy Sándor, Erdélyi Béla, Erdődi Béla, Erdődi Daniel, Fekes István („A kis esiga”), Gyulai Pál, Hegedűs István („A részvét”), Ivanovics József (Belgrádból küldött szerből fordított verset), Jakab Odón („Fénybogár”), Kacziány Géza, Kiss József, Latkőczy Mihály, Lévy József („Röpke műzsa” czimmel), Majthényi Flóra (Spanyolországi utjából, Sevillából küldött emléksort), Mátyra Lajos, Mezei Ernő, Pajor István, Pásztói (dr. Plathy Adorján) („Vigasztaló”), Reviczky Gyula, Rudnyánszky Gyula („Segítség”), Simay

János, Siposs Soma, Sturm Albert, Szabó Endre, Szász Béla („A három angyal”), Szász Gerő („A megváltó”), Szász Károly, P. Szathmáry Károly („Egy szikra”), Szontagh Pál („Papir kor” című epigramm), Tóth Lőrincz („Vigas”), Vajda János, („Si duo faciunt” czimmel), Vargha Gyula („Kishűnök”) czimmel), Váradi Antal („Ég, föld”), Zichy Antal („Csapások”), gr. Zichy Géza („A halál angyala” czimmel).

A fejedelmi hölgyek rajzai nyitják meg az albumnak oly változatos és gazdag illusztrációját. Stefánia trónörökös főhercegnő művészi kivitelű rajza: „Keleti város tengerparti részlettel”. Klotild főhercegnő (József főhercegnő) rajza szép pálmacsoportot tüntet elő, alata a anya és kis leánykaja. „Magyar pálmák alatt” — ez a kép ezime s a főhercegi pálmaház egyik érdekes részletét mutatja meg. Margit főhercegnő a fiemei benyomásokból merített képtárgyat; egy fiemei bárkát vetett papírra, egész könnyeden a bárka körül röpdöső sirályokkal. Ezt Morelli metszette fába. Mária Dorothea főhercegnő kárpáti rajzalbumának egyik lapját engedte át: „Az első zerge”. Fiatal uri vadász tér haza a bércezen uton, utána egy tót legény viszi az elejét zergét. Koburg Lujza főhercegnő a pohorellai kastélyt rajzolta le, szép alaku fák közt és igen jártas rajzónnal.

Zichy Mihály allegorikus képe: „Eperjes-Nagy-Károly-Toroczko”, e nagy művész egyik legszebb alkotása, az ő bájos női alakjaival. A három szerencsétlen várost egy-egy nő ábrázolja, kik a füstölő romokon ülnek, egymásra borulva, egymást öelve. Háttérben száll felhő, lobogó láng, étergerendák s a füstgomoly közt áll a részvét alakja, kiterjesztve szárnyait és karját a szerencsétlenek fölé. — Majd Benczur Gyulától találjuk erőteljes rajzban „A vészharangot”, Munkácsy Mihálytól tollrajzot („Reggel”). Ligeti Antaltól jerzsalemi tájrézletet. Nincs az albumnak egyetlen lapja sem rajzok nélkül. Némely lapon kisebb rajzokból egy-egy kis gyűjtemény talált helyet. Minden kép legkövetlenebb mása az eredetinek, mert vagy fénynyomat (autotypia) vagy ezinkografia s vonásról-vonásra adja a művész rajzát. Igy a közönség ez albumban hazai művészeink legtöbbjétől egész rajzgyűjtemény birtokába jut. A tárgyak rendkívül soktélék és a modor is mind egyre változik. Vázlatok mellett gondosan dolgozott képek. Egy-egy könnyen odavetett alak után jellemzetes és gondallal készűlt szöveg-illusztrációk: majd genre képek, népies alakok, tanulmányfők.

Roskovics Ignác rendezte az album illusztrációit, s Vágó Pállal együtt több rajzot készített. Övek az album borítékának képe is. A ezimlapon a legett ház küszöbénél, koldus-batyúval ül egy anya, segély után nyújtja kezét; mellette kis gyermeke, ki önkénytelenül nyújtja ép ugy mind a két kis kezét, mint anyja. Ezt Vágó Pál rajzolta; az album borítékának hátsó lapját pedig Roskovics. Egy magyar menyecske, hóna alatt, kezében a „Segítség” album, kínálja beszélés ajkkal, ajánló szemekkel. Roskovics még Jókai egy kis ezbeszélését is illusztrálta. Vágó pedig „A népfelkelő önézete” ezimen rajzolt egy vidám csoportot, melyben az önézetesen beszélő népfelkelőhöz maga a művész, két halgatójához pedig Roskovics és Zala György szolgáltak modellal. Zala György az aradi vértanúk szoboresoportozatának egyik alakját, a „Harezkészség” címűt adta rajzban az albumra.

Az album rajzait az említettek kivűl a következők szolgáltatták:

Aggházy Gyula, Angyal Béla, Baditz Ottó, Barabás Miklós, Basch Gyula, Bezerédi Gyula, Benczur Béla, Biasini Mariska, Blaskovich Ferencz, Brodszky Sándor, Bruck Lajos, Bruck Miksa, Burger Lajos, Büttner Hon, Csók István, Donath Gyula, Dörre Tivadár, Elischer Lajos, gr. Erdődi Gyuláné, báró Fejérvary Olga, Feszty Árpád, Greguss Imre, Györök Leó, Halmy, Hary Gyula, Jankó János, Jendrassik Jenő, Joanovics, Jókai Róza, Kados Gyula, Karlovsky Berezi, Kéméndy Jenő, Kinnach László, Kozsics Imre, Lincik Lajos, Mannheim Gusztáv, Margittay Tihamér, br. Mednyánszky László, Mesterházy Kálmán, Miskovszky Viktor, Molnár József, Nádler Róbert, Neográdi Pap Henrik, Patáki László, Pesko Géza, br. Prónay Róza, Révész Imre, Rippil, Spányi Béla, Stetka Gyula, Stróbl Ajajos, Száries Bertalan, Szirmay Antal, Taly Antal, Telepi Károly, Tolnay Akos, Tornay Gyula, Tolgyesy Arthur, Tury Gyula, Valentin János, Vastagh Géza, Vastagh György, Zala György.

A zenemű-mellékletnél közreműködtek: Bartalus István, mint a „Segítség” zenemű-mellékletének szerkesztője. Aggházy Károly („Feldvány”), Erkel Ferencz („Románec” egy kéziratban levő operából), Linyi Ernő („Népdal”), Szentirmai Elemér („Népdal”), Szotyori Nagy Károly („Magyar népfelkelő indulója”), Zimay László („Emlék” című zeneművel).

*

A „Segítség” emléklap album borítéka tartalmazza a három szerkesztő: Jókai Mór, Roskovics Ignác és Nagy Miklós által az emléklap album ügyében a közönséghez kiadott felhívást, továbbá az összes közreműködők névsorát. Az irodalmi bizottságban Jókai Mór főszerkesztőn és társszerkesztőjén, Nagy Miklóson kívül dr. Beóthy Zolt, Rákosi Jenő, Szana Tamás, Törs Kálmán, Vadnai Károly és mint jegyző dr. Szádeczky Lajos működtek közre. A „Segítség” művészi bizottságának tagjai a művészeti rész szerkesztőjén Roskovics Ignácson kívül még két művésznök: Vágó Pál és Zala György. A „Segítség” ügyében ezenkívűl a terjesztést vezető bizottság alakult, melynek tagjaul fölkértek: báró Atzél Béla, gróf Binffy Béla, Beniczky Ferencz, Berzeviczy Albert, Csávolszky Lajos, Darányi Ignác, gróf Dessewffy Aurél, Gerlóczy Károly, György Aladár, Ivánka Imre, Jókai Mór, gróf Károlyi Gyula, gróf Károlyi István, Királyi Pál, Lévy Henrik, báró Lipthay Béla, Nagy Miklós, Roskovics Ignác, Serák Károly, gróf Teleky József, Tisza István, gróf Tisza Lajos, Thék Endre, Urváry Lajos, Vágó Pál, Visi Imre, Wekerle Sándor, Zala György, Zichy Antal.

A „Segítség” emléklap album négyféle kiadásban jelent meg, u. m.: egy forintos, három forintos, tíz forintos, és száz forintos kiadásban, melyeknek már elseje — a legolcsóbb — az egy forintos is esinosan van kiállttva. s díszes borítékban 44 nagy oldalra terjedő s több mint 80 képpel illusztrált tartalmával árához képest annyit nyújt, hogy hasonló díszes illusztrált füzetet a külföldi nagy irodalmakba is esak két három ekkora áron lehet megszerezni. A drágább példányok fokozott díszszel vannak kiállttva és külön művészi mellékletekkel ellátva.

A „Segítség” emlékalbum első kiadásának egy és három forintos példányai a szent-istvánnapi népünnepén, augusztus 26-án becsattattak forgalomba s ugyanakkor kezdetét vette a példányoknak az előfizetők részére való szétküldése abban a sorrendben, melyben az előfizetések beérkeztek. A tömeges szétküldésre napok lesznek szükségesek, s mivel a gyűjtő íveknek egy része még nem érkezett vissza: a szerkesztőség elhatározta, hogy az előfizetési határidőt szeptember 15-ig meghosszabbítja.

A „Segítség” gyűjtő-ívei és előfizetésiösszegei a Franklin-Társulat kiadó hivatalához (Budapest, egyetem utca 4. sz.) szeptember hó 15-ikéig küldendők be.

A t. megrendelők kéretnek, hogy a megrendelésben világosan tüntessék ki, melyik kiadást (az 1, 3, 10, 100 frtos) és hány példányban rendelik meg.

Szeptember 15-ike után a „Segítség” emlékalbum csak a magas bolti árakon lesz kapható. Könyvadás forgalomba az emlékalbum csak az előfizetési határidő lejártá, tehát szeptemb. 15-ike után adatik. A mennyiben azonban egyes könyvadások nagyobb számu példányokra fizettek elő, vevőiknek az előfizetési áron természetesen adhatnak át példányaikból. A díszesebb kiállítású 10 és 100 frtos példányok, melyekben számos kép szimptomában lesz adva, s melyekhez külön mellékletek is lesznek esatolva, több gondot és időt vehen igénybe, csak szept. hó tolyamán fognak megjelenni, de ezek előfizetők, míg diszpéldányaikat kezükhez kapják, az ilesőbb kiadásból díjtalanul kapnak egy példányt.

Felölös szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

A putnoki uradalomban

kitünő minőségű trieurözött DEÁK-féle buza vetőmagnak eladó, ára pr. 100 kgr. 9 frt.

Bővebb felvilágosítást ad az uradalmi igazgatóság Putnokon.

Ajánlat.

Egy tisztességes állásu hivatalnok, kis családja körébe két, 14-16 éves fitanuló szálásra, avagy egész ellátásra, mérsékelt havi díjert elfogadtatik. Közelebbi értesítéssel szolgálhat e lap kiadóhivatala. 2-2

Haszonbéri hirdetemény.

Fülöp Szász Coburg Göthai herceg ő kir. fensége Lubenyki tagosított birtoka (1/2 órányira Jolsva s ugyanannyira Nagy-Röcze városától) mely áll 1200 □ öles mintegy 115 hold szántóföld, 61 hold rét, 86 hold legelőből folyó évi szeptember 1-től 6, esetleg 12 évre bérbe kiadó. — A feltételek iránt szó- vagy írásbeli értesítést ad az uradalmi ügyészi hivatal Nagy-Röczén.

Nagy-Röcze, 1887. szeptember 1.

Mihalik Dezső, urad. ügyész.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban a főtéren 3 ik szám alatt az első emeleti lakás, mely áll 4 szoba (kettő a piacra szép kilátással) 1 nagy konyha, 1 szép nagy világos kamra, külön padlás és jó fatartóból, azonnal bérbe vehető. — Bővebbet szívességből HAAS SALAMON üvegkereskedő urnál, főtéren 5. sz.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban az alsó-rimasoron egy ujonnan épült ház, mely két szoba, előszoba, konyha, kamara, fatartó és padlásból áll, kedvező feltételek mellett azonnal kiadó.

Értekezhetni a feltételek iránt Kusza János tulajdonossal ugyanott.

Makk és gubics árverezés.

Fülöp Szász Coburg Göthai herceg Baloghvári és derenesényi uradalmihoz tartozó erdőterületek ez évi makk és gubics termése f. évi szeptember hó 5-én, délelőtt 10 órakor fog nyilvános árverésen F.-Baloghon eladatni.

A szokásos árverési feltételek az alólírott erdőhivatalnál megtekinthetők.

3-3 A Baloghvári erdőhivatal.

Árverési hirdetemény.

1315. sz. — Nagy-Röcze r. t. város tulajdonához tartozó királyi kissebb haszonvételek és pedig:

1. Italmérségi jog bent a városban, mely 3 városi és egy magin épületben gyakoroltatik.

2. Mészárszék vágóhíddal és hozzátartozó jégveremnek fele.

3. Fürdő helyiség italmérségi joggal a szeszarulás kizárásával. 1888-ik év január hó 1-től kezdve, három egymásután következő évre folyó 1887 ik évi szeptember hó 26 án d. e. 9 órakor a városbáz tanástermében megtartandó nyilvános árverésen bérbeadatul fognak.

Az árverési feltételek alólírott polgármesteri hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Kelt Nagy-Röczén, 1887-ik év augusztus hó 26 án.

1-3

Stefancsok Károly, polgármester.

HERCZ ZSIGMOND

gazd. gépgyára és vasöntődeje.

Clayton & Shuttleworth gépgyárának képviselője

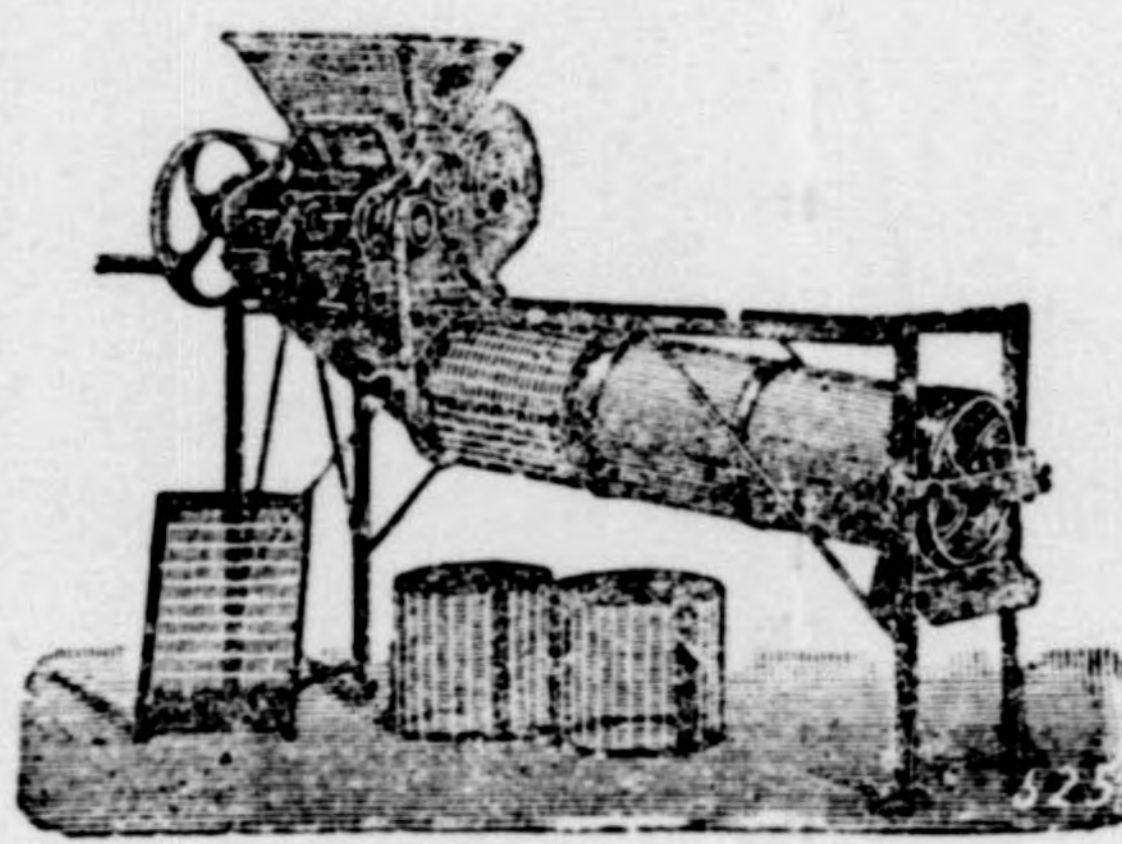
Miskolczon.

Mindig készletben vannak

Clayton & Shuttleworth-féle Backer rosták.

3. sz. alsó záró szerkezettel, 8 szítával . . . 92 frt.
5. sz. kettős záró szerkezettel, 11 szítával . . . 112 frt.
CP. jegyű záró szerkezettel, 10 szítával . . . 72 frt.
CPD. jegyű záró szerkezettel, 10 szítával . . . 87 frt.
Zsákoló készülék tisztító rostához . . . 52 frt.
Üszög tisztító . . . 12 frt.

Eredeti Mayer-trieurök (konkolyozók),

zabválasztók, osztályozók; kukoriczamorzsolók kézi, járgány és gőzhajtásra, egy, két és három vasu ekék boronák, rögtörök, földmivelő eszközök: új „Universal Drill” sorvetőgépek, szorvatetők, szénagyújtók

és sajtolók: szab. borsajtók és szőlőzúzók a legolesőbb árak mellett.

Gőzeséplőgépekhez

a m. kir. miniszterium által előirt mentőszekrények (kötszerek) darabonként 7 frt 20 kr-ával.

4-6

Gépgyáramban bármilyen gépjavitások pontosan és jutányos áron teljesítetnek.

Vasöntődfmben bármilyen vastárgyak leöntését eszközöltetem.

Kiadó lakások.

Rimaszombatban a főtéren levő özv. Simon Neituszné-féle ház emeleti helyisége egészen, valamint a földszinten egy három szoba, konyha, kamra, pincze és padlásból álló kényelmes lakás 1887. évi október hó elsejétől bérbe kiadó.

Ugyanazon házban 1888. év május hó elsejétől egy nagy bolt, hozzátartozó lakás és mellékhelyiségekkel szintén kiadó lesz.

Felvilágosítással készséggel szolgál a tulajdonos özv. Simon Neituszné Rimaszombatban a „Huszár” vendéglőben. 3-3

Husmérési jog bérbeadás.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság salgótarjáni gyári és salgó-bányai telepein lévő mészárszékben gyakorlandó husmérési jog bérbeadására. — az 1888-ik évi január hó 1-től számítandó három, esetleg öt egymásután következő évre — ezennel pályázat hirdettetik.

A marhabusra vonatkozólag alap-ár gyanánt a losonezi esász. kir. katonaság részére évről-évre megállapított husár, — a többi husnemekre vonatkozólag pedig a salgó-tarjáni piaczi, illetve a helybeli bányatársulatnál érvényes husár — mérvadó, mely alapárak arányában fog évenként vállalkozóval a husár megállapíttatni.

Vállalkozótól bérösszeg fizetés nem kívántatik, azonban tartozik biztosíték gyanánt 1000 frtot megfelelő értékben letenni.

Ezen mészárszék évi forgalma 25.000 frt.

A gyári és bányai személyzetnek — előirt hiteltre kiszolgáltató husérték minden hóban a beadandó számla szerint a társulati pénztár által fizettetik.

Ajánlatok f. évi október hó 1-ig alólirt élelmezési intézet igazgatóságához — hol minden e vállalkozásra vonatkozó egyéb feltétel megtudható, valamint bővebb tájékozás nyerhető — nyújtandók be.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság tisztii nyugdíj-intézetének élelmezési üzlete Salgó-Tarjában.

1-4

Hirdetemény.

4184. sz. -- A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Ragályi Andor végrehajtást szenved elleni 255 frt 7 1/2 kr. adótarozás és járuléki iránti végrehajtási ügyében tornallyai kir. járásbírósg területén levő A.-Szuha község határában fekvő az alsó-szuha 224. számútkben A. I. 1-3. sorszám alatt ingatlanokból Ragályi Andort illető 1/3 részére 450 frt 66 kr. az alsó-szuha 258. számútkben foglalt ingatlanokból Ragályi Andor 1/16 rész illetményére 73 frt 48 kr. és az alsó-szuha 331. sztkben foglalt ingatlanokból Ragályi Andor nevéen álló 1/14 részére az árverést 23 frtban ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi október hó 18-ik napján d. e. 10 órakor Alsó-Szuha községben a községi bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis az alsó-szuha 224. sztkönyvi ingatlanra 45 frt 6 krt az alsó-szuha 258. sztkönyvi ingatlanra 7 frt 35 krt és az alsó-szuha 331. sztkönyvi ingatlanra 2 frt 30 krt kés.pénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a keltigazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi július hó 8. napján. A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Hánrich Lajos, kir. tszéki bíró.

Makk eladás.

Báró Vay Dénesné urnő derenesényi és ahoz tartozó 1100 holdnyi erdejének idei makktermése folyó évi szeptember 6-án délelőtt 10 órakor Rimaszombatban Csider Károly ügyvéd urnál fog a legtöbbet ígérőnek eladatni. — A hol a venni szándékozók megjelenni kéretnek. 2-2

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje Kassán, eperjesi-ut 6. sz.

ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit, nevezetesen:

Sorvető gépeket,
Szorvatető gépeket,
Ekéket, Boronákat,
Hengereket, Lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szőlőzúzokat;

továbbá mindennemű

Szivattyúkat,
Gőzgepeket és gőzkazánokat,
Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tarjuk gyárunkban.

Gazdasági gépeink képes vasmint öntődfnk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

2-5

